

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 травня 2026 року

**Полтава
2026**

УДК 631.5:631.8:633

ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 травня 2026 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 147 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФІЛОНЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри рослинництва ННІ агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 25 від 25.05.2026

© Автори тез, включені до збірника, 2026

Філоненко С.В., Шевченко В.О.	41
Особливості формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за висіву різних фракцій насіння	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	44
Переваги та недоліки способів основного обробітку ґрунту в буряківництві	
Турчинова Н.П., Рожков Р.В., Хруняк І.О.	48
Малопоширені види як джерело продуктивності та стійкості в селекції пшениці	
Nazarenko M.M., Okselenko O.M.	52
Grain quality of winter wheat after treatment with triazole-derived compounds	
Nazarenko M. M., Izboldin O. O.	55
Yield response of winter wheat varieties to seed priming with CA-64 and CA-79	
Nazarenko M. M.	57
Photosynthetic activity of winter wheat under the action of triazole-derived growth regulators	
Тетерещенко Н.М.	60
Урожайність гороху сорту Царевич на п'ятий рік переходу до системи по-till в умовах Лісостепу Правобережного	
Гуцько С.М., Хуторний Б.О.	63
Вплив технології виготовлення на якість та вихід конопляної олії	
Коваленко Н. П., Голуб О. Р.	65
Використання прецизійних технологій захисту кукурудзи	
Коваленко Н. П., Галушко І. В.	69
Стратегічні напрями інтегрованого захисту зернобобових культур в агрокліматичних умовах України: від генетичного моніторингу до впровадження прецизійних технологій	
Коваленко Н. П., Муха Б. Г.	72
Науково-практичні аспекти формування інтегрованих систем захисту овочевих культур у спорудах закритого ґрунту	
Морозов О. М., Поспєлова Г. Д.	74
Біла гниль соняшнику: біологічні особливості та сучасні підходи до контролю	
Шерешило О.О., Поспєлова Г.Д.	76
Економічні та фізіолого-біохімічні аспекти шкідливості пероноспорозу (<i>Plasmopara halstedii</i>) в посівах соняшнику	
Шерешило Б.О., Поспєлова Г.Д.	79
Шкодочинність бактеріальних хвороб сої в Україні: аналіз сучасного стану та загрози врожайності	

Голд, Магнікур Нео, Магнікур Енерджі, Курзат М). Найбільш критичною залишається ситуація із сірою гниллю, особливо на помідорах, де вирішальним є контроль вологості (до 65 %) у поєднанні з мікробіологічними обробками або локальним обмазуванням стебел препаратами Світч, Тельдор, Скала, Сигнум чи Луна Експірієнс. Додатковим резервом підвищення продуктивності є застосування стимуляторів росту та імуномодуляторів (зокрема на основі хітозану та гумату калію), які нівелюють наслідки стресів та активізують метаболічні процеси. Таким чином, врахування особливостей сучасного асортименту засобів захисту є фундаментом для розробки екологічно безпечних та економічно ефективних систем контролю хвороб у закритому ґрунті.

Бібліографічний список

1. Коваленко Н. П., Поспелова Г. Д., Пелих В. Ю., Муха Б. Г. Вплив інфекційних хвороб на продуктивність огірка в закритому ґрунті. *Грааль науки*. 2024. № 46. С. 575-580. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.29.11.2024>
2. Поспелова Г., Коваленко Н., Поспелов С., Пелих В., Муха Б. Біологічний контроль хвороб огірків в закритому ґрунті. *Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН*, 2025, №134. С. 239-250.

УДК 633.835.478:632.4:632.9

БІЛА ГНИЛЬ СОНЯШНИКУ: БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО КОНТРОЛЮ

Морозов О. М., здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії

e-mail: oleksandr.morozov@pdau.edu.ua

Поспелова Г. Д., кандидат с.-г. наук, доцент, кафедри захист рослин

e-mail: ganna.pospelova@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Соняшник є однією з найбільш рентабельних сільськогосподарських культур в Україні, що має важливе значення для олійно-жирової галузі та експорту. Близько 80 % виробленої соняшникової олії експортується, що визначає стратегічну роль культури в аграрному секторі. Водночас розширення площ вирощування соняшнику та насичення сівозмін цією культурою призводить до погіршення фітосанітарного стану агроценозів, зокрема поширення хвороб [1].

Однією з найбільш небезпечних хвороб є біла гниль, збудником якої є гриб *Sclerotinia sclerotiorum*. Патоген характеризується широкою спеціалізацією та здатністю тривалий час зберігатися у ґрунті у вигляді склероціїв. За сприятливих умов (температура 15–26 °C і підвищена вологість) втрати врожаю можуть становити 30-50 %, а в окремі роки – до 100 %. Це обумовлює необхідність пошуку ефективних та екологічно безпечних заходів контролю.

У своєму дослідженні Шандрівська О. Є відмічає, що: «Для подальшого розвитку українського соняшникового ринку важливо продовжувати інноваційні підходи, підвищувати якість продукції та забезпечувати сталість виробництва» У зв'язку з цим пошук ефективних шляхів контролю хвороб і в першу чергу білої гнилі у посівах соняшнику є важливою складовою збереження та підвищення якості урожаю. [1, 2].

Метою дослідження є узагальнення сучасних підходів до контролю білої гнилі соняшнику та оцінка перспективи застосування полігексаметиленгуанідин сукцинату в системі захисту культури.

Розвиток *Sclerotinia sclerotiorum* відбувається за двома основними шляхами: міцеліогеним та аскоспоровим. Міцеліогенне проростання склероціїв спричиняє розвиток кореневої форми хвороби, інфекція проникає у тканини рослин через кореневу систему, зокрема за рахунок механічного тиску та виділення органічних кислот (щавлевої кислоти). Аскоспорове зараження відбувається за умов підвищеної вологості, коли формуються апотеції (відкриті плодові тіла), що продукують аскоспори. Вони є джерелом інфекції для надземних органів рослин (стебла, кошики).

Сучасна система захисту соняшнику базується переважно на застосуванні хімічних фунгіцидів, проте зростає інтерес до альтернативних засобів, зокрема біологічних і полімерних сполук із фунгіцидною активністю. Серед них перспективним є полігексаметиленгуанідин сукцинат (ПГМГ), який характеризується біоцидними властивостями, низькою токсичністю, стабільністю у водних розчинах та здатністю до біодеградації за рахунок сапрофітної мікрофлори результатом якої є аміак та гідроген пероксид. Механізм дії ПГМГ полягає у порушенні цілісності клітинних мембран мікроорганізмів і пригніченні ферментативних процесів, що призводить до загибелі патогенів. Дослідженнями Натяжного Я. М. та Лапінського А. В. встановлено доцільність використання препарату для передпосівної обробки насіння (0,001 % розчин) та обприскування рослин у період вегетації (0,3 % розчин), що забезпечує формування захисної плівки та пролонгований ефект [4].

Серед агротехнічних заходів ефективними є дотримання сівозміни (включення культур, нечутливих до склеротиніозу, наприклад зернових), регулювання густоти стояння рослин, уникнення перезволоження та оптимізація способів зрошення. Однак ці заходи не завжди забезпечують достатній рівень контролю, що зумовлює необхідність інтегрованого підходу [3, 5].

Отже, біла гниль є однією з найбільш небезпечних хвороб соняшнику, що призводить до значних втрат урожаю та погіршення якості продукції. Ефективний контроль захворювання можливий лише за умов поєднання агротехнічних, хімічних та альтернативних методів захисту. Полігексаметиленгуанідин сукцинат є перспективним компонентом інтегрованої системи захисту завдяки своїм фунгіцидним та екологічно безпечним властивостям. Водночас необхідні подальші дослідження щодо його ефективності проти *Sclerotinia sclerotiorum* у лабораторних і польових умовах.

1. Шандрівська О. Є., Питуляк Н. С., Греб О. І. Дослідження ринку соняшникової олії у світі та Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2024. № 2 (12). С. 365-382. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.365>
2. Морозов О. М., Поспелова Г. Д. Агробіологічні особливості розвитку білої гнилі та шляхи її контролю в посівах соняшнику в лісостеповій зоні України. *VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», присвячена 90-річчю від дня народження засновника національної моделі органічного землеробства Семена Антонця*. Полтава, 2025 С. 120-125. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17980555>
3. Albert D., Dumonceaux T., Carisse O., Beaulieu C., Fillion M. Combining Desirable Traits for a Good Biocontrol Strategy against *Sclerotinia sclerotiorum* *Microorganisms*. 2022. 10(6). 1189. <https://doi.org/10.3390/microorganisms10061189>
4. Натяжний Я. М., Лапінський А. В. Екологічні аспекти застосування полігексаметилентгуанідин сукцинату. *Науково-практичний журнал Екологічні науки* № 6(51) 2023. С. 126-129. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2023.eco.6-51.20>
5. Поспелов С. В., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Міщенко О. В., Черняк О. О., Скляр С. С., Іванічко О. В. Аналіз фітопатогенного стану посівів соняшнику в період вегетації за різних агрокліматичних умов. *Вісник ПДАА*. 2021. № 4. С. 133-141. <https://doi.org/10.31210/visnyk2021.04.17>

УДК 633.835.478:632.4:632.9

ЕКОНОМІЧНІ ТА ФІЗІОЛОГО-БІОХІМІЧНІ АСПЕКТИ ШКІДЛИВОСТІ ПЕРОНОСПОРОЗУ (*PLASMOPARA HALSTEDII*) В ПОСІВАХ СОНЯШНИКУ

Шерешило О.О., здобувач ступеня вищої освіти доктор філософії

e-mail: oleh.shereshylo@pdau.edu.ua

Поспелова Г.Д., кандидат с.-г. наук, доцент, кафедри захист рослин

e-mail: ganna.pospelova@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Соняшник (*Helianthus annuus* L.) є стратегічно важливою олійною культурою, що забезпечує значну частку світового виробництва рослинних жирів. Проте стабільність урожайності та якісні показники насіння соняшнику перебувають під постійним негативним впливом комплексу патогенів, серед яких одним із найнебезпечніших є ооміцетний гриб *Plasmopara halstedii* (Farl.) Berl. et de Toni – збудник несправжньої борошнистої роси (пероноспорозу). Ураження ним культури має системний характер і здатне призвести до повної